

	Esquema i exercici de DESCOMPOSICIÓ i classificació d'ORACIONS compostes (oració composta = oració coordinada + oració subordinada)	1/8
---	--	-----

Una oració simple té només un verb; si en té més, n'és una de composta.
Cada **verb** és el **nucli** d'una oració.

Així es descompon una oració composta:

ORACIÓ COMPOSTA = ORACIÓ PRINCIPAL + ORACIÓ SUBORDINADA

Per tal de no sonar repetitiu sintàcticament —robòtic, vaja— l'ús d'un **nexe** d'unió (constituït per una paraula [que] o més [el/la/els/les qual/s]), introduirà la subordinada.

TIPUS d'oracions subordinades:

substantives

adjectives (=de relatiu: amb comes és explicativa; sense, és especificativa)

adverbials (pròpies: es poden substituir per un adv. de lloc, de temps o de manera; impròpies: no admeten la commutació per un adverbí)

EXEMPLE d'**ANÀLISI** d'oracions compostes:

[taula amb ítems de menú desplegable (classificació) per a exercicis interactius]

Tipus d'oració (segons la jerarquia de l'oració)	coordinada subordinada
Tipus d'oracions subordinades (segons la categoria gramatical del mot que substitueix la subordinada: substantiu, adjectiu o adverbí) + subtipus (nexe[s])	substantiva + completiva (que) substantiva + interrogativa (pronoms: qui/què, determinants: quin/s/a/es, adverbis: quan/on/ com) substantiva + d'infinitiu (Ø) substantiva + de relatiu (qui/que sense antecedent explícit) adjectiva (o de relatiu) + especificativa (=restrictiva) adjectiva (o de relatiu) + explicativa (entre comes) adverbial + pròpia + de temps (quan, mentre, des que...; infinitiu, gerundi, participi) adverbial + pròpia + de lloc (on) adverbial + pròpia + de manera (com, tal com, sense que...; gerundi [precedit de <u>tot</u> si es vol emfasitzar l'acció en gerundi]) adverbial + impròpia + causal (perquè, atès que...) adverbial + impròpia + consecutiva (amb nexe correlatiu: tan[t]... que (en conseqüència)...; amb nexe no correlatiu: de manera que, fins al punt que...) adverbial + impròpia + final [=objectiu] (perquè, a fi que, per tal que...) adverbial + impròpia + condicional (si, posat que, en cas que...) adverbial + impròpia + concessiva [=objecció, obstacle] (encara que, tot i que, malgrat que...) adverbial + impròpia + comparativa d'igualtat/de desigualtat (de superioritat/d'inferioritat)/de proporcionalitat (de

	Esquema i exercici de DESCOMPOSICIÓ i classificació d'ORACIONS compostes (oració composta = oració coordinada + oració subordinada)	2/8
---	--	-----

	paral·lelisme/d'inversió) (tan[t] com; més/menys que; de proporcionalitat de paral·lelisme: com més/menys... més/menys..., de proporcionalitat d'inversió: com més/menys... menys/més... o com menys/més... més/menys...)
Funció sintàctica de l'oració: " amb funció de ", segons la funció del nexa en l'oració principal	Subjecte Subjecte Pacient (oració passiva) CD CAgent (oració passiva) Atribut CI CRVerbal (Prep.) CNom CAdjectiu
Funció sintàctica de l' oració subordinada convertida a simple , segons la funció del nexa substituït per l'antecedent. " Nexa amb funció de ".	Subjecte Subjecte Pacient (oració passiva) CD CAgent (oració passiva) Atribut CI CRVerbal (Prep.) CNom CAdjectiu

EXEMPLES D'ORACIONS PRINCIPALS (coordinades):

Tipus de CONJUNCIONS COORDINADES	
copulatives, disjuntives (amb tria forçosa [vols dolç o salat?] o alternativa [es pot dir nevera o gelera]); continuatives, distributives, adversatives (de contrast: no són excloents [però, mentre que], d'oposició: són excloents [no... sinó...]), il·latives (consecutives), explicatives.	
Exemple d' <u>oració coordinada</u> adversativa [=oposició] (nexes: però, no... sinó..., tanmateix...): La coordinació adversativa estableix una relació de contrast entre dos elements. Les adversatives poden ser:	
NO EXCLOENTS	EXCLOENTS
Quan el segon coordinat indica una oposició parcial o restricció sobre el primer. Exemple: Malda molt pel projecte, però no reïx.	Quan el segon element coordinat exclou el primer. Exemple: No tindrà lloc a les sis sinó a les cinc.
Exemple d' <u>oració coordinada</u> il·lativa, anomenada també consecutiva (nexes: doncs, per tant...) Plou? Doncs agafa un paraigua.	
Exemple d' <u>oració coordinada</u> explicativa (nexes: és a dir...) Les màquines serveixen per a facilitar-nos la vida; és a dir , per a fer-nos-la més còmoda.	

COMPROVACIÓ de tipus d'oració subordinada:

La dita comprovació es fa per mitjà d'un sintagma amb una paraula o més, la qual duu associada una **categoria gramatical** (substantiu, adjectiu, adverb).

La **FUNCIÓ SINTÀCTICA** de la dita paraula determina la del tipus d'oració subordinada.
La conjunció QUE de les oracions substantives no té funció sintàctica (no té antecedent).

DETALL sobre les oracions SUBORDINADES ADJECTIVES

TIPUS D'ORACIONS SUBORDINADES DE RELATIU

Depenen d'un nom, el concret (complementen): són el CN del nom que acompanyen.

Condensen dues oracions en una.

Tenen un antecedent explícit.

N'hi ha de dos tipus:

Tipus **especificativa** (<100% de l'antecedent)

Tipus **explicativa** (el 100% de l'antecedent): va entre comes

Per tal d'aclarir la sintaxi d'aquestes oracions, cal diferenciar les funcions que pot realitzar l'oració de relatiu com a tal **dins de l'oració principal**, de les funcions que compleix el relatiu **dins de la seua pròpia oració** (és a dir, **l'oració subordinada**).

EXERCICI d'identificació de tipus d'oracions compostes (amb un primer **exemple**):

EXEMPLE. T'he demanat [QUE no faces tard].

Pista: versió pronominalitzada de la subordinada → T'[ho] he demanat. [ho = que no faces tard].

Comprovació: l'oració subordinada és substantiva perquè podem substituir-la per un substantiu: [puntualitat].

La subordinada té la funció de CD respecte de l'oració principal.

→ Oració subordinada substantiva completiva amb funció de CD. El nexa QUE no té cap funció sintàctica (perquè no hi ha cap antecedent).

1. M'agrada [QUE ho faces].

Pista: versió pronominalitzada de la subordinada → M'agrada [això]. [això = que ho faces].

Comprovació: l'oració subordinada és substantiva perquè podem substituir-la per un sintagma nominal: [la cosa]

La subordinada té la funció de Subjecte respecte de l'oració principal.

→ Oració _____ amb funció de _____. El nexa QUE no té cap funció sintàctica (perquè no hi ha cap antecedent).

2. Li va preguntar [QUI hi havia anat].

Pista 1 : Aquest tipus d'oracions representen l'**estil INDIRECTE (= informació reportada)**; en tindrem una de **total** si la resposta és sí/no; altrament, una de **parcial** (una partícula interrogativa la introdueix).

Pista 2: versió pronominalitzada de la subordinada → Li [ho] va preguntar. [ho = qui hi havia anat].

Comprovació: l'oració subordinada és substantiva perquè podem substituir-la per un sintagma nominal: [la cosa]

La subordinada té la funció de CD respecte de l'oració principal.

→ Oració _____ amb funció de _____.
Nexe QUI amb funció de _____.

3. M'agrada [Ø anar d'excursió].

Pista: versió pronominalitzada de la subordinada → M'agrada [això]. [això = (el fet d')anar d'excursió].

Comprovació: l'oració subordinada és substantiva perquè podem substituir-la per un sintagma nominal: [la cosa]

La subordinada té la funció de Subjecte respecte de l'oració principal.

→ Oració _____ amb funció de _____.
No hi ha nexe.

4. Van regalar l'entrada [A QUI endevinara la pregunta].

Pista: versió pronominalitzada de la subordinada → Van regalar[-li] l'entrada. [-li = a qui endevinara la pregunta].

Comprovació: l'oració subordinada és substantiva perquè podem substituir-la per un sintagma nominal: [a la persona (que endevinara la pregunta)]

La subordinada té la funció de CI respecte de l'oració principal.

→ Oració _____ amb funció de _____.
Nexe A QUI (sense antecedent explícit) amb funció de _____.

5. La meua decisió és [QUE faré un cicle de grau superior].

Comprovació: l'oració subordinada és substantiva perquè podem substituir-la per un sintagma nominal: [l'estudi (d'un cicle de grau superior)]

La subordinada té la funció de Complement d'Atribut respecte de l'oració principal.

→ Oració _____ amb funció de _____.
Nexe QUE sense funció sintàctica (només fa de nexe; l'oració subordinada prescindint del nexe queda amb funció de Subjecte, però: [Fer un cicle de grau superior] és la meua decisió).

6. El noi [QUE havia superat la prova] va fer tard a treballar.

Comprovació: l'oració subordinada és adjectiva perquè podem substituir-la per un sintagma adjectival: [estudiós]

La subordinada té la funció de CN respecte de l'oració principal.

→ Oració _____ amb funció de _____.
(noi [estudiós]). Nexe QUE amb funció de _____.

7. Els arbres de la serralada[, QUE es van cremar l'estiu passat,] han començat a substituir-se per uns de nous.

Comprovació: l'oració subordinada és adjectiva perquè podem substituir-la per un sintagma adjectival: [cremats]

La subordinada té la funció de CN respecte de l'oració principal.

→ Oració _____ amb funció de _____ (arbres [cremats]). Nexe QUE amb funció de _____.

8. Et trucarà [QUAN isca de la reunió].

Comprovació: l'oració subordinada és adverbial pròpia perquè podem substituir-la per un sintagma adverbial (de temps): [després]

La subordinada té la funció de Complement Circumstancial de Temps (CCTemps) respecte de l'oració principal.

→ Oració _____ (=de CCTemps, pel nexe QUAN)

9. No sé [ON he deixat les claus].

Comprovació: l'oració subordinada és adverbial pròpia perquè podem substituir-la per un sintagma adverbial (de lloc): [on, allà]

La subordinada té la funció de Complement Circumstancial de Lloc (CCLloc) respecte de l'oració principal.

→ Oració _____ (=de CCLloc, pel nexe ON)

10. Va fer-ho [SENSE QUE ningú se n'adonara].

Comprovació: l'oració subordinada és adverbial pròpia perquè podem substituir-la per un sintagma adverbial (de manera): [així]

La subordinada té la funció de Complement Circumstancial de Manera (CCManera) respecte de l'oració principal.

→ Oració _____ (=de CCManera, pel nexe SENSE QUE)

11. [TOT I QUE no va estudiar gaire,] ho ha aprovat tot.

Versió amb connector: No va estudiar gaire. **Mal que bé**, ho ha aprovat tot.

Pista: aquestes construccions indiquen que una causa no produeix l'efecte esperat (per un entrebanc).
mal que bé = al cap i a la fi, després de tot; en castellà, "a pesar de todos los males".

Comprovació: l'oració subordinada és adverbial impròpia perquè no podem substituir-la per un sintagma adverbial: [Ø]

La subordinada expressa concessió respecte de l'oració principal, pel nexe TOT I QUE.

→ Oració _____

12. No s'acostarà [SI DONCS NO li ho ofereixes].

Pista: aquestes construccions indiquen una condició o causa possible en relació amb el seu efecte.

Comprovació: l'oració subordinada és adverbial impròpia perquè no podem substituir-la per un sintagma adverbial: [Ø]

La subordinada expressa condició respecte de l'oració principal, pel nexa SI DONCS NO (=si no és que).

→ Oració _____

13. [ATESES les inclemències atmosfèriques,] s'ha suspès el concert a la fresca.

Comprovació: l'oració subordinada és adverbial impròpia perquè no podem substituir-la per un sintagma adverbial: [Ø]

La subordinada expressa causa respecte de l'oració principal, pel nexa ATÈS/ATESA/ATESOS/**ATESES**.

→ Oració _____

14. [PER TAL D'anar folgat a fi de mes,] m'he hagut de retallar algun caprici.

Comprovació: l'oració subordinada és adverbial impròpia perquè no podem substituir-la per un sintagma adverbial: [Ø]

La subordinada expressa finalitat respecte de l'oració principal, pel nexa PER TAL DE.

→ Oració _____

15. Estic fet una coca[, FINS AL PUNT QUE haig de gitar-me].

Comprovació: l'oració subordinada és adverbial impròpia perquè no podem substituir-la per un sintagma adverbial: [Ø]

La subordinada expressa conseqüència respecte de l'oració principal, pel nexa FINS AL PUNT QUE.

→ Oració _____

16. COM MÉS estudies, MÉS probabilitats d'aprovar tindràs.

Comprovació: l'oració subordinada és adverbial impròpia perquè no podem substituir-la per un sintagma adverbial: [Ø]

La subordinada expressa comparació respecte de l'oració principal, pel nexa COM MÉS... MÉS...

→ Oració _____

17. No vol pagar el lloguer[, PERÒ sap que és la seua obligació].

Pista 1: aquestes construccions estableixen una relació d'oposició.

Pista 2: les oracions tenen un mateix rang sintàctic.

Comprovació: no hi ha cap oració subordinada.

Les oracions coordinades tenen una relació d'oposició, pel nexa PERÒ.

→ Oració _____

18. Plou? [DONCS agafa un paraigua].

Pista 1: aquestes construccions estableixen una relació de deducció (conseqüència d'una reflexió).

Pista 2: les oracions tenen un mateix rang sintàctic.

Comprovació: no hi ha cap oració subordinada.

Les oracions coordinades tenen una relació de deducció (conseqüència d'una reflexió), pel nexa DONCS.

→ Oració _____

19. ARA ve, ARA va.

Pista 1: aquestes construccions estableixen una relació de distribució (nexes correlatius).

Pista 2: les oracions tenen un mateix rang sintàctic.

Comprovació: no hi ha cap oració subordinada.

Les oracions coordinades tenen una relació de distribució, pel nexa ARA... ARA...

→ Oració _____

20. Les màquines serveixen per a facilitar-nos la vida[; ÉS A DIR, per a fer-nos-la més còmoda].

Pista 1: aquestes construccions estableixen una relació d'aclariment.

Pista 2: les oracions tenen un mateix rang sintàctic.

Comprovació: no hi ha cap oració subordinada.

Les oracions coordinades tenen una relació d'aclariment, pel nexa ÉS A DIR.

→ Oració _____

21. Amb prou feines s'hi va esforçar [I ENCARA va tindre sort].

Pista 1: aquestes construccions estableixen una relació de successió.

Pista 2: les oracions tenen un mateix rang sintàctic.

Comprovació: no hi ha cap oració subordinada.

Les oracions coordinades tenen una relació de successió, pel nexa I ENCARA.

→ Oració _____

22. Llavors, jo estudiava [I treballava].

Pista 1: aquestes construccions estableixen una relació d'addició.

Pista 2: les oracions tenen un mateix rang sintàctic.

Comprovació: no hi ha cap oració subordinada.

Les oracions coordinades tenen una relació d'addició, pel nexa I.

→ Oració _____

23. Vine a dinar [O (vine) a sopar].

Pista 1: aquestes construccions estableixen una relació d'alternativa.

Pista 2: les oracions tenen un mateix rang sintàctic.

Comprovació: no hi ha cap oració subordinada.

Les oracions coordinades tenen una relació d'alternativa, pel nexa O.

→ Oració _____